

Informácie pre začínajúcich pestovateľov maku siateho v Slovenskej republike

NPPC - Výskumný ústav rastlinnej výroby - Výskumná šľachtiteľská stanica Malý Šariš

Mak siaty patriaci k olejninám je na Slovensku vďaka svojim vlastnostiam čoraz viac obľúbenou a vyhľadávanou plodinou medzi pestovateľmi. Pestovateľské plochy maku siateho v Slovenskej republike sa ročne pohybujú v tisíckach hektárov. Okrem exportu kvalitného semena na potravinárske účely sa využíva aj vo farmaceutickom priemysle a to vďaka obsahu morfinu v makoviciach. Výskumná šľachtiteľská stanica v Malom Šariši je významným šľachtiteľom potravinárskych odrôd maku siateho, ktoré sú zapísané v Spoločnom katalógu odrôd poľnohospodárskych rastlinných druhov EÚ.

Pestovanie maku siateho na ploche väčšej ako 100 m² je ošetrené zákonom č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch. Tento zákon legislatívne upravuje pestovanie maku, narábanie s makovou slamou, dozor a sankcie. Podľa rozhodnutia Medzinárodného úradu pre kontrolu omamných látok pri OSN sú omamné a psychotropné látky zaradené do troch skupín podľa ich účinkov na zdravie človeka. Rastliny druhu *Papaver somniferum* L. sú zaradené do II. skupiny omamných látok, keďže obsahujú viacero alkaloidov morfinového typu. Patria sem teda všetky nadzemné časti maku siateho okrem semien. Do II. skupiny sú zaradené OPL s vysokou návykovosťou, ktoré sú obsiahnuté ako liečivo v lieku. Omamné látky vyvolávajú návyk, psychickú a fyzickú závislosť, ktorá je typická zmenami správania so závažnými zdravotnými a psychosociálnymi následkami. Psychotropné látky ovplyňujú stav ľudskej psychiky pôsobením na centrálny nervový systém s menej závažnými zdravotnými a psychosociálnymi následkami. Spracovanie na účely tohto zákona je separovanie semien maku siateho z makovej slamy. Keďže určité ustanovenia mnohých pestovateľov odradili, 1. apríla 2009 bola zrealizovaná novelizácia zákona č. 77/2009 Z.z., podľa ktorého došlo k určitému zmierneniu požiadaviek pre vydanie povolenia na pestovanie maku.

Pod pojmom zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami zaradenými do II.skupiny sa rozumie aj pestovanie. Odbornú spôsobilosť musí mať žiadateľ o vydanie povolenia alebo jeho odborný zástupca. Odborný zástupca je fyzická osoba, ktorá zodpovedá za vykonávanie odbornej činnosti, na ktorú bolo vydané povolenie. Musí byť v pracovnom pomere k držiteľovi povolenia okrem prípadu, ak je odborný zástupca štatutárnym orgánom držiteľa povolenia alebo členom štatutárneho orgánu držiteľa povolenia. Ak odborný zástupca pre pestovanie maku siateho prestane vykonávať odbornú činnosť, túto skutočnosť musí oznámiť ministerstvu aj s uvedením dôvodu. Fyzické osoby môžu zaobchádzať s OPL ak dosiahli vek 18 rokov, sú odborne a zdravotne spôsobilé. Zdravotnú spôsobilosť žiadateľ preukazuje lekárske posudkom. Právnické osoby môžu zaobchádzať s OPL len vtedy, ak majú ustanoveného odborného zástupcu.

Mak siaty možno pestovať bez povolenia na ploche menšej ako 100 m² len na potravinárske účely. Po zbere úrody je každý držiteľ povolenia na pestovanie maku povinný makovú slamu zapracovať do pôdy alebo ju odovzdať výrobcovi omamnej a psychotropnej látky, ktorý má povolenie pre túto činnosť. Pod pojmom maková slama sa rozumie toborlka maku siateho so stonkou dlhou najviac 15 cm okrem semien. Aby sa zabránilo nelegálnemu využitiu pestovania maku siateho, je zakázané vstupovať do porastov v čase mliečnej zrelosti, to však neplatí pre držiteľa povolenia na pestovanie maku siateho a pre jeho zákonného zástupcu. Každý pestovateľ maku na potravinárske účely je povinný zabrániť zneužitiu makovej slamy na výrobu omamných a psychotropných látok. Je zakázané narezávať alebo zbierať toborlky maku siateho v štádiu mliečnej zrelosti. Pokiaľ dôjde

k porušeniu týchto zákazov, držiteľ povolenia je povinný túto skutočnosť oznámiť príslušným orgánom. Na zneškodňovanie porastov maku a na zneškodňovanie makovej slamy dohliada Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky.

Každý pestovateľ, ktorý zamýšľa pestovať mak na výmere väčšej ako 100 m², je povinný podať žiadosť o povolenie pestovať mak na Ministerstvo zdravotníctva SR podľa § 9 ods. 1 a dodržiavať všetky informačné povinnosti. Súčasťou povolenia je Osvedčenie o odbornej spôsobilosti na zaobchádzanie s OPL. Na získanie tohto osvedčenia je potrebné absolvovať školenie na Lekárskej fakulte Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave. Na školenie je potrebné doniesť už vyplnenú prihlášku (príloha č.1). Všetky informácie o termínoch školenia a poplatkoch za školenie poskytuje Ústav farmácie Lekárskej fakulty Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave. Osvedčenie o úspešne vykonanej skúške zasiela SZU v dvoch vyhotoveniach zamestnávateľovi. Náklady spojené s oboznámením a preverením znáša zamestnávateľ. Žiadatelia, odborní zástupcovia a zamestnanci, ktorí priamo riadia činnosti uvedené v povolení sú povinní raz za dva roky absolvovať preverenie vedomostí. Odborná spôsobilosť sa preukazuje osvedčením o úspešnom absolvovaní tohto školenia alebo diplomom o skončení štúdia na vysokej škole v odboroch podľa §6 ods. 2, prípadne dokladom o skončení štúdia na strednej zdravotníckej škole maturitnou skúškou.

Tlačivo žiadosti neexistuje, je potrebné preto sformulovať žiadosť a doložiť k nej všetky potrebné dokumenty. V prílohe č.2 je vzor formulára pre žiadosť a v prílohe č. 3 tlačivo na potvrdenie zdravotnej spôsobilosti. Žiadosť o vydanie povolenia musí obsahovať údaje o mene a priezvisku, mieste trvalého pobytu, rodnom čísle, štátnom občianstve a obchodnom mene, ak je žiadateľom fyzická osoba. Ak je žiadateľom právnická osoba, v žiadosti musia byť uvedené aj údaje o obchodnom mene, sídle, právnej forme, pridelenom identifikačnom čísle a osobné údaje štatutárneho orgánu. Ak bol ustanovený odborný zástupca, v žiadosti musia byť uvedené jeho údaje. Súčasťou žiadosti o vydanie povolenia sú aj informácie o druhu a rozsahu zaobchádzania s OPL, o mieste výkonu činnosti a o termíne začiatku zaobchádzania s OPL.

K žiadosti je potrebné priložiť čestné vyhlásenie o vlastníctve alebo nájme pozemkov, na ktorých sa bude pestovanie vykonávať, s uvedením katastrálneho územia a čísla parcely; doklad o vlastníctve alebo nájme priestorov, kde sa bude činnosť vykonávať; doklad o svojej zdravotnej a odbornej spôsobilosti alebo o zdravotnej a odbornej spôsobilosti odborného zástupcu; výpis z obchodného registra nie starší ako tri mesiace, v prípade právnickej osoby úradne osvedčená kópia zriaďovacej listiny; potvrdenie spracovateľskej organizácie o odbere úrody alebo vyhlásenie žiadateľa o zabezpečení pozberového zneškodnenia makovej slamy bezodkladným zapracovaním do pôdy.

Povolenie, ktoré vydáva Ministerstvo zdravotníctva SR obsahuje údaje o mene a priezvisku a o mieste trvalého pobytu, rodné číslo, obchodné meno, identifikačné číslo, druh a rozsah činnosti, miesto výkonu činnosti, štátne občianstvo, deň začiatku činnosti a dátum vydania povolenia. Ak bol ustanovený odborný zástupca, sú v povolení uvedené jeho osobné údaje. Povolenie vydané právnickej osobe okrem uvedených údajov obsahuje aj právnu formu a údaje štatutárneho orgánu a odborného zástupcu. Vydanie povolenia na pestovanie maku podlieha správne poplatku podľa osobitného zákona, výšku poplatku určuje MZ SR.

Ak žiadateľ nespĺňa podmienky ustanovené zákonom na vydanie povolenia, Ministerstvo zdravotníctva SR žiadosť zamietne. Povolenie sa vydáva na špeciálnom papieri s hologramom, je viazané na jeho držiteľa a zaniká smrťou držiteľa povolenia, jeho vyhlásením za mŕtveho alebo zánikom právnickej osoby. Ak sa nedodržiavajú ustanovenia tohto zákona, povolenie môže byť pozastavené alebo zrušené.

V prípade, že dôjde ku zmenám údajov, na ktoré je vydanie povolenia viazané, môžu nastať dve situácie. Ak ide o zmenu mena a priezviska držiteľa povolenia, miesta trvalého pobytu alebo štátneho občianstva držiteľa povolenia alebo odborného zástupcu, v prípade právnickej osoby aj zmenu jej sídla, mena a priezviska osoby alebo osôb, ktoré sú jej štatutárnym orgánom. V takom prípade Ministerstvo môže na základe žiadosti držiteľa povolenia vyznačiť zmenu údajov uvedených v povolení, nie je nutné podávať novú žiadosť o povolenie. V prípade zmeny druhu a rozsahu zaobchádzania s omamnými a psychotropnými látkami, miesta výkonu činnosti, zmeny právnickej osoby, ak sa zmenilo jej identifikačné číslo alebo právna forma, je žiadateľ povinný podať novú žiadosť o vydanie povolenia a súčasne požiadať o zrušenie pôvodného povolenia. Zmena osoby odborného zástupcu nie je zmenou údajov uvedených v povolení. K žiadosti sa prikladajú len doklady, ktoré sa vzťahujú na osobu nového odborného zástupcu, a čestné vyhlásenie žiadateľa, že sa nezmenili ostatné údaje, na ktorých základe sa vydalo pôvodné povolenie.

Držiteľ povolenia na pestovanie maku siateho má voči Ministerstvu zdravotníctva SR určité ohlasovacie povinnosti. Do 15. februára príslušného roka je povinný predložiť vyhlásenie o plánovanej výmere osevnej plochy maku siateho s uvedením katastrálneho územia a parcelného čísla pozemku; potvrdenie spracovateľskej organizácie o odbere úrody makovej slamy s uvedením osevnej plochy maku alebo vyhlásenie držiteľa povolenia o zabezpečení zneškodnenia makovej slamy bezodkladným zapracovaním do pôdy; vyhlásenie, že v príslušnom roku mak siaty nebude pestovať (v tom prípade sa predošlé doklady nepredkladajú). Do 31. mája každého roka musí oznámiť skutočne osiatu plochu makom siatym a do 31. decembra každého roka oznamuje množstvo vyprodukovanej makovej slamy na priemyselné účely, vrátane množstva odovzdaného spracovateľskej organizácii, skladovaného množstva a zneškodneného množstva.

Ak držiteľ povolenia na pestovanie maku siateho tri po sebe nasledujúce roky od dňa vydania povolenia nepestuje mak siaty na ploche väčšej ako 100 m², povolenie stráca platnosť. Kontrolu nad dodržiavaním ustanovení v tomto zákone vykonávajú orgány: Ministerstvo zdravotníctva, štátny ústav, samosprávne kraje, Pôdohospodárska platobná agentúra a ÚKSÚP. V prípade porušenia povinností sú uložené pokuty.

Získanie povolenia si vyžaduje určitý čas a preto by si ho pestovatelia mali začať vybavovať v dostatočnom časovom predstihu ešte pred tým, ako sa rozhodnú mak pestovať na väčšej výmere.

SÚHRN

Pestovanie maku siateho na ploche väčšej ako 100 m² je ošetrené **zákonom č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch**. Ak chce pestovateľ pestovať mak siaty na výmere väčšej ako 100 m², je potrebné:

1. **Podat' žiadosť o povolenie** pestovať mak na Ministerstvo zdravotníctva SR, tlačivo žiadosti neexistuje, v prílohe č. 2 je vzor, ako by mala žiadosť vyzerať.
2. **K žiadosti je žiadateľ povinný doložiť:**
  - čestné vyhlásenie o vlastníctve alebo nájme pozemkov, na ktorých sa bude pestovanie vykonávať, s uvedením katastrálneho územia a čísla parcely
  - doklad o vlastníctve alebo nájme priestorov, kde sa bude činnosť vykonávať a v prípade vykonávania prepravy doklad o vlastníctve alebo nájme a vhodnosti dopravného prostriedku

- doklad o svojej zdravotnej spôsobilosti alebo o zdravotnej spôsobilosti odborného zástupcu
  - doklad o svojej odbornej spôsobilosti alebo o odbornej spôsobilosti odborného zástupcu
  - výpis z obchodného registra nie starší ako tri mesiace, v prípade právnickej osoby úradne osvedčená kópia zriaďovacej listiny
  - potvrdenie spracovateľskej organizácie o odbere úrody alebo vyhlásenie žiadateľa o zabezpečení pozberového zneškodnenia makovej slamy bezodkladným zapracovaním do pôdy
3. **Osvedčenie o odbornej spôsobilosti** sa získava úspešným absolvovaním školenia na Lekárskej fakulte Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave. Vydané osvedčenie je platné 2 roky a po uplynutí tejto doby je potrebné opäť absolvovať školenie na LF SZU za účelom jeho obnovenia. Pred školením je potrebné vyplniť prihlášku (príloha č.1).
  4. **Osvedčenie o zdravotnej spôsobilosti** žiadateľ preukazuje lekárskej posudkom od svojho ošetrojúceho lekára, v prílohe č. 3 je tlačivo na posúdenie zdravotnej spôsobilosti na prácu s omamnými a psychotropnými látkami.
  5. **Dodržiavať všetky oznamovacie povinnosti formou hlásení na MZ SR na predpísaných tlačivách** (dostupné na webovej stránke MZ SR pod záložkou Farmácia - Tlačivá)
    - **do 15. februára** príslušného roka predložiť vyhlásenie o plánovanej výmere osevej plochy maku sateho s uvedením katastrálneho územia a parcelného čísla pozemku; potvrdenie spracovateľskej organizácie o odbere úrody makovej slamy s uvedením osevej plochy maku alebo vyhlásenie držiteľa povolenia o zabezpečení zneškodnenia makovej slamy bezodkladným zapracovaním do pôdy; vyhlásenie, že v príslušnom roku mak siaty nebude pestovať (v tom prípade sa predošlé doklady nepredkladajú)
    - **do 31. mája** každého roka oznámiť skutočne osiatu plochu makom siatym
    - **do 31. decembra** každého roka oznámiť množstvo vyprodukovanej makovej slamy na priemyselné účely, vrátane množstva odovzdaného spracovateľskej organizácii, skladovaného množstva a zneškodneného množstva
  6. Ak držiteľ povolenia na pestovanie maku sateho **tri po sebe nasledujúce roky** od dňa vydania povolenia nepestuje mak siaty na ploche väčšej ako 100 m², povolenie stráca platnosť.

Zdroj: *Zákon č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov a zákonov (zákon č. 260/1999 Z. z., zákon č. 13/2004 Z. z., zákon č. 633/2004 Z. z., zákon č. 330/2007 Z. z., zákon č. 455/2007 Z. z., zákon č. 393/2008 Z. z., zákon č. 461/2008 Z. z., zákon č. 77/2009 Z. z., zákon č. 468/2009 Z. z., zákon č. 43/2011 Z.z., zákon č. 362/2011 Z. z. a zákon č. 40/2013 Z. z.).*

Mgr. Petra Dufalová - petra.dufalova@nppc.sk

Ing. Ľuboš Nastišin - lubos.nastisin@nppc.sk

NPPC - VÚRV - Výskumná šľachtiteľská stanica Malý Šariš

SLOVENSKÁ ZDRAVOTNÍCKA UNIVERZITA V BRATISLAVE

Limbová 12, 833 03 Bratislava 37

Lekárska fakulta
Ústav farmácie

PRIHLÁŠKA

Školenie pre zamestnancov, ktorí pri svojej práci prichádzajú do styku s omamnými a psychotropnými látkami a s prípravkami s ich obsahom

Meno: _____ Priezvisko: _____ Titul: _____

Rodné číslo: _____

Dátum narodenia: _____ Miesto narodenia: _____

Bydlisko: _____ PSČ: _____

Kontakt (telefón, e-mail): _____

Adresa pracoviska: _____

Vzdelanie (škola): _____

Činnosť, na ktorú má zamestnávateľ povolenie na zaobchádzanie s OPL:

- výroba   veľkodistribúcia   preprava, dovoz, vývoz, tranzit   expertízna činnosť
 pestovanie   výskum, výučba   spracovanie maku/ konopy   nakladanie s odpadmi

Osvedčenie žiadam vydať na:

- zaobchádzanie s OPL II. a III. skupiny a s prípravkami s ich obsahom
 zaobchádzanie s OPL I. skupiny
 pestovanie konopy
 pestovanie maku
 iné :

V zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, a zákona č. 18/2018 Z.z. Zákon o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, týmto udeľujem Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave súhlas s uchovaním mojich osobných údajov v plnom rozsahu pre potreby spojené so štúdiom a taktiež vyhlasujem, že všetky zmeny v osobných údajoch nahlásim študijnému oddeleniu bez zbytočného odkladu (najneskôr však do troch pracovných dní, odkedy ku zmene došlo). Tento súhlas dávam na celú dobu môjho štúdia na Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave a jeden kalendárny rok po skončení môjho štúdia na uvedenej univerzite. Som si vedomý, že tento súhlas môžem kedykoľvek odvolať.

Dátum _____

_____
Podpis zamestnanca

Odporúčanie zamestnávateľa:

Podpis

Pečiatka

Príloha č.2

**Žiadosť o vydanie povolenia
na zaobchádzanie s omamnými
a psychotropnými látkami podľa zákona 139/1998 Z.z. v platnom znení - pestovanie maku siateho**

V zmysle ustanovení zákona **139/1998 Z.z.** o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon“) žiadam/e o vydanie povolenia na zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami: pestovanie maku siateho (*Papaver somniferum* L.)

Žiadateľ - fyzická osoba:

Meno a priezvisko:

Miesto trvalého pobytu:

Rodné číslo:

Štátne občianstvo:

Obchodné meno:

Žiadateľ - právnická osoba:

Obchodné meno a právna forma:

IČO:

Sídlo:

Meno a priezvisko:

Miesto trvalého pobytu:

Rodné číslo osoby alebo osôb, ktoré sú štatutárnym orgánom:

Odborný zástupca (ak je ustanovený):

Meno a priezvisko:

Miesto trvalého pobytu:

Rodné číslo:

Štátne občianstvo:

Druh a rozsah činnosti - pestovanie maku siateho:

Miesto výkonu činnosti:

Začiatok činnosti:

Miesto, dňa

Prílohy: čestné vyhlásenie o vlastníctve alebo nájme pozemkov, na ktorých sa bude pestovanie vykonávať; doklad o vlastníctve alebo nájme priestorov, kde sa bude činnosť vykonávať; doklady o odbornej a zdravotnej spôsobilosti; výpis z obchodného registra; potvrdenie spracovateľskej organizácie o odbere úrody alebo vyhlásenie žiadateľa o zabezpečení pozberového zneškodnenia makovej slamy

Posúdenie zdravotnej spôsobilosti na prácu

Meno a priezvisko : ..... **Rok narodenia :** .....

Pracovné zaradenie : .....
.....

Žiadosť o posúdenie zdravotnej spôsobilosti

Žiadame Vás o vykonanie lekárskej prehliadky za účelom posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu.

Charakter lekárskej prehliadky *):

- vstupná lekárska prehliadka
- pravidelná lekárska preventívna prehliadka
- výstupná lekárska prehliadka
- iné: práca s omamnými a psychotropnými látkami

Žiadame o posúdenie zdravotnej spôsobilosti na výkon nasledovných prác (súvisiacich s pracovným zaradením zamestnanca) :

Zaobchádzanie s omamnými a psychotropnými látkami v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov - pestovanie maku siateho

V..... dňa.....

(podpis a odtlačok pečiatky spoločnosti)

Výsledok posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu

Na základe odbornej lekárskej prehliadky potvrdzujem, že menovaný .....
je*)

Spôsobilý v plnom rozsahu na výkon prác v pracovnom zaradení

Spôsobilý na výkon prác v pracovnom zaradení pri dodržaní podmienok : .....

Nespôsobilý na výkon prác v pracovnom zaradení

V..... dňa.....

(podpis a odtlačok pečiatky lekára)

*) nehodiace sa prečiarknite

Poučenie: Ak sa osoba domnieva, že rozhodnutie zdravotníckeho pracovníka v súvislosti so zdravotnou spôsobilosťou na výkon prác v hore uvedenom pracovnom zaradení je nesprávne, má právo požiadať poskytovateľa zdravotnej starostlivosti o nápravu v zmysle §17 ods. 1 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.